

Դուք երբևից արդեն գտնում եմք համար
ծախքը առնուի՞ն վրայ ե:
Լրացրայո՞վ վերաբերելով համայն կամ որ
եւ ի՞նչ գրուի՞ն: Ընթացքին տխուր
ուղղւի. եւ ասանց համար ծախ
քը խելայն՞ վրայ ե:

Այլ լսեց թէ արքային հիւանդ անոցի

Հոգաբարձութեան մեծարդոյ անդամներն իրենց քսակէն հաշարական գումարը հան- զանակելով՝ յիշեալ հաստատութեան մէկ ամսուան պարէնը հոգաբարձ, և յառա- ջելից բարեկենդանի օրերը տեսակ մը կե- լակութիւն տալու անօրինութիւնքներ են:

Բերկիմտեան երկու պարագործական աստատաւորութիւնն ու խնամածութիւնը ուրիշ բարեկեցիկ ազգանոց ալ՝ օրինակ և յորդոր մը կը լըլայ՝ յիշեալ հաստատութեան մէջ պատասխարեալ խեղճ կարօտե- լոց աւատաւորներն նպաստներ չորհելու:

Ըզգային Քաղաքական ժողովոյ ԺԵՒ և ԺԵԲ. նիստերու արձանագրութիւննե- լին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը քա- ղենք:

1. Ըզգային Արշութեան եկած յատուկ հանրագրերէն զատ, Եւ զօրինակը ամենը ալ անձամբ Քաղաքական ժողովոյ ներկայանալով՝ յայտնեցին Եւ զօրինակը ժո- ղովոյն հաստատութեան փոխառութիւնը հետեւ տեղեկութիւնները: Եւ անհոգութիւնէն քաշած տա- ռարներն և կրած անիրաւութիւնները, և խեղճեցին զխնամարտագէտ օր Գեր. Յա- կոբ եպիսկոպոսի տեղ՝ որն որ նախորդ խնամ ժողովոյ օրով Արարիոյ առաջ նորոյն փոխանորդ կարգուած է, Քճաւ- ւորեան արժանապատիւ Յակոբ Ծ. փորձապետը Եւ զօրինակը առաջնորդ կար- ջուրի:

Սակայն ամենապատիւ Ա. Պատրի- արք Զայրն այս մասին Արթուրեան ժողո- վոյ կարծիքին տրեւն առած ըլլալով, յայտ- նեց թէ Արթուրեան ժողովը Յակոբ եպիս- կոպոսին վրայ կրօնական մասին պակասու- թիւն մը հաւանք չըլլալով, անխնամութիւն կը համարի զանի իր առաջնորդական պաշ- տօնէն դադարեցնելու հաւանութիւն տալ, և մասնաւոր նոյն վիճակին վրայ պակ- եալ Ապիսկոպոսի մը դադարեցմը վճռել ընդդէմ կրօնական փառքին սովորութեան:

Քաղաքական ժողովն ալ կրօնական ժողովոյ համախորժը գտնուելով, ներկայ եղող Եւ զօրինակը պիտեցին թէ նախ յիշեալ Ապիսկոպոսը քաղաքական գոր- ծոց մասին անձեռնհաս և անխորժ է, և ասով Եւ զօրինակը շատ ետ մնացած են ազգային յառաջադիմութեան մէջ: Երկրորդ խնդրեցին որ Ա. Պատրիարքն ինչ յայտնե ժողովական թէ վիճակին վրայ պատեալ եպիսկոպոս մը չկրար հե- ռացնել:

Քաղաքական ժողովն ալ Գեր. Յա- կոբ եպիսկոպոսին ի քաղաքականութեան քա- ղած պատեալութեանց համար ար- ժան դատեց, որ Քճաւորեան արժանա- պատիւ Յակոբ Ծ. փորձապետին առաջ նորդական փոխանորդ և անոր օգնական կարգուի քաղաքական գործոց մէջ, և այս պայմանին հաստատութեանը համար Բ. Դանէն հրամանագիր մը խնդրուի:

2. Գեղարուի Մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյ մէկ գրութեանն ալ- զայն Արշութեան տեղեկանալով որ Եւ զօրինակը գերադասանին կողմէն նախկին Թաղական խորհրդոյ օրով Մայր եկեղեց- լոյ 50 հազար գուրուշ կտակ մ'եղեր, և նոյն գումարը Եւ զօրինակը տրայի քով աւանդուեր ու Մէլեքեան մեծարարը Մէլեքեան զան ալ կտակաւ տար կարգուեր է, և յիշեալ կտակը Պատ- թիարքական կոնդակաւ վաւերացուելէ ե- տե՛ աստիւր Ա. եկեղեցւոյն պիտի յանձ- նուի եղեր, որոշեց որ Ա. Պատրիարք Զայրն յատուկ կոնդակաւ նոյն կտակը վաւերացնէ, որպէս զի պէտք եղածը ար- նօրինուի կտակախաւարին միջոցաւ:

3. Ըզգային ընդհանուր արոց բաշխ- ման մասին թէ և արդէն վեր ի վերոյ ցուցակ մը շնորհելով շնորհակալանաւ մը թաղական խորհրդոյ ղեկավար, որ նոյն ցուցակին համեմատ ընդհանուր տուրք վճարողաց կարողութիւնը որոշեն, սակայն Քաղաքական ժողովը մէկ կողմէ այս ու- լողման մէջ դժուարութիւններ տեսնե- լով, և միւս կողմէ ընդհանուր արոց բաշխման և հաւաքման եղանակին վրայ

պէտք եղած նախապատրաստութիւններն ընելու և Ընդհանուր ժողովին ներկայա- ցնելու ստիպողական կարեւորութիւնը նկատելով, յանձնաժողով մը սահմանեց, որոյ պաշտօնը պիտի ըլլայ ընդհանուր ար- օց բաշխման և հաւաքման եղանակին ուրուագիծը շինել և Քաղաքական ժո- ղովոյ ներկայացնել:

Եւ յանձնաժողովին անդամ ընտ- լեցան Ա. սեմ. Գեորգ պէյ Եւ Երամեան, Ա. սեմ. Յօհաննէս պէյ Տատեան, և մեծարարութեան Պրէսիտեն Յակոբ, Եւ յան- եան Պրոքս և Քօրօլեան Եւ թիւս արոյք:

4. Ըզգային երկամիջ վիճակն հա- տատուն հիման վրայ դնելու, և առայժմ գտնէ ստիպողական պարտուց թուէն ա- զատելու համար Տատեանի խորհուր- ղը դրով և բանիւ առաջարկեց ազգային Արշութեան փոխառութիւն մ'ընել, և ազգային պարտուց վեր ի վերջ ցա- յալը ներկայացուց որ է այս:

520551	Մինչև 1860ի վերջը:
69179	61 և 63էն մնացորդ պարագ հի- լանդանոցի:
50000	1863էն մնացած:
96029	Իրաւատան պարտք մինչև 91 դեկտ. 1863:
34000	Պատրիարքարանի ծախք ձեռամբ Գարեգին վարդապետի:

769759 Տատեանի խորհուրդն այս հաշիւը ցուցնելէ զատ՝ խնդրեց միանշանայն որ ազգային ընդհանուր արոց հաւաքման պէտք եղած անօրինութիւնն ալ օր առաջ կատարուի:

Քաղաքական ժողովն այս առաջար- կութեան վրայ բաւական խորհրդակցե- լու, Տատեան մեծարարութեան Եւ թիւս Ե. Ֆէնտին որ նոյն օրը տեղեկագրեալ պաշ- տօն կը վարէր յայտնեց Տատեանի խոր- հրդոյ ներկայ անդամը, թէ հարկ է զիտեալ նախ՝ ազգային երկամիջ վիճակը, երկրորդ՝ այս տարուան հաւանական ծա- խուց և մեկը կշիւը, որպէս զի Քաղա- քական ժողովը կարող ըլլայ որոշել փո- խառութեան գումարին չափը, և նոյն փոխառութեան շահը տարուէ տարի վե- ճարելէն զատ, մարդկային մասնական վե- ճարմանը պարսն տարուան մէջ ընդհա- նուր արոց հարցիցէն հատուցանելու ե- ղանակը:

Տատեանի խորհուրդը թէ և այս գիտութեամբ իրեն օրինաւոր գտաւ և խոս- տացաւ այս մասին իրենց քննութեանց արդիւնը յայտարարել, բայց միանշանայն անհրաժեշտ ըլլալով զի Եւ զօրինակը փոխա- ռութիւն մ'ընել, ապա թէ ոչ՝ անհրաժեշտ պիտի ըլլայ իրենց պարտապահեցնելուն անգուլ թախանձանոց առջև գումարել և պաշտօն վարել:

Քաղաքական ժողովոյ անդամներն ունեց և յատկապէս Երամեան Ա. սեմ. Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պար- տուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒԹԵՄ

Եւ յայտ Քաղաքական ժողովը Ա. Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պար- տուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

Աւստի այս մասին պէտք եղած հրա- հանքները պատրաստելու հոգը Պաշա- նագրութեան գործադիր Յանձնաժողո- վոյ յանձնեց:

7 փետրվար 1864
Ի. Պատրիարքարան Զայր
Ա. Պօլին

Կ. Պօլին 50 յունիս. 1864.
... խմբագիր:
Ազգայն յառաջադիմութեան համար եղած անձուներ շանքերն արդարեւ արժանի են դո- վանոց, եթէ անհատի մը առ ուրիշ անհատ

ըրած բարեքը նշանից վարձատրութեան ար- ժանի ըլլայ, որպէս և առաւել երանելի պի- տի ըլլան անոնք, որոնց բարեխորհուրդ ձեռ- նարկութիւններն ամբողջ ազգի մը յառաջա- դիմութեան շարժառիթ և միանգամայն ըս- կը զգաւորաւոր կըլլան մեծամեծ բարեաց, Տայէ Տէր, որ սիրոյ և խաղաղութեան հաշ- տարար ոգին ընդհանուր ազգին մէջ հաստա- տելով, ամենքս ալ ձեռք ձեռքի փութալինք ազգին յառաջադիմութեան մեծ գործը յառաջ տանել:

Նախ հոս համառօտագիծ յիշատակու- թիւն մը ընելով թէ Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

Այս համառօտ խորհրդածութիւնն ըրի, որպէս զի Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստ- տիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

Այս յուշով, և միանգամայն ուրախակից սրտիւ փութալինք ներկայիս բոլոր ազգայնոց հաղորդել Զիտարեւ օտակաւ թիւս համազգեաց քաղաքակրթութեան փառքը և այս մա- սին ունեցած ջանքերին, որով անուշաւոր ժողովրդեան (արդէն ազգայն համար յատուկ դպրոց ունին) կարգաւ դրել և զիտութիւն ստիպեցնելու տեսակ մը լարան հաստատա- են, Մեքսիկեան անուամբ, յորում մէկ քա- նի ազգասիր անձնուէր երկրաստորդ վար- ժապետութեան ծրար պաշտօնը կը վարեն՝ զի- չեքներ և կիւրակէ օրերը դաստիարակութիւն ընելով:

Նախընթաց կիւրակէ Զիտար անուշաւոր լարանը երկրորդ պատահութիւնն ունեցայ, և և քաղաքաւոր ալ էի, որովհետեւ այն օրը ե- ռանեալ քննութեան հանդէսը կը կատար- էր:

Հանդէսն արդարեւ նորատեսիլ էր, հոն մասալ և նորաշրջանով տղաքներ չէին անհը- լեր, այլ ամենքն ալ չափահաս անձինք էին, որոց մեծագոյն մասը երեք ամիս առաջ կար- գալ զրել անդամ չորհակն, Չարմալի և Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

Աւստի այս մասին պէտք եղած հրա- հանքները պատրաստելու հոգը Պաշա- նագրութեան գործադիր Յանձնաժողո- վոյ յանձնեց:

7 փետրվար 1864
Ի. Պատրիարքարան Զայր
Ա. Պօլին

ԽԱՐՈՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեւոյ շարքի մայրաքաղաքիս գաղ- ղական գեապանը Ա. Գեորգեան կ'յոսեր կողմէն օգոստոսիս Ինքնակալին երեք հատոր փառակազմ՝ Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

Պարկոյ տուեցաւ Պաղկոյ կառավա- րութեան նպատակը:

— Իւրկրէն փետրվար 1 թուով դըր- ւած նամակ մը մէջ հետեւեալ կը կար- ղանք:

«Քաղաքիս Ա. ասպետական Թաղո- նի ընկերութիւնն ինդատա աղքատաց տըր- ուելիք ներկայացումը մեր ժեղովը նշմարեց որ հետեւեալը ծանր պիտի ըլլայ և իրեն շատ բարեկեցիկ պիտի նստի, սխալեցող մը տեղի տուաւ ի վերջոյ Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

«Թաղաքիս միտենիներով և զոյն զոյն կերպաններով զարգարուած էր և կարծես թէ ազգային հանգիստ մը կերպա- լանք առած էր: Երեւոյս Թաղական Թաղոնին գերատեսններն ու գերատեսնու- չիները՝ որոնք մարդասիրաբար յանձնառու եղած էին այս բարեգործական ձեռնար- կութեան մասնակցել, աւելի ևս շքեղու- թիւն մը կուտային սոյն գիշերուան հան- դէսին իրենց երգած զանազան քայքայե- ղանակներով: Երգարեւ շնորհակալու- թեան արժանի է իրենց այս ընթացքը:

«Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

«Աւելի յարմար ժամանակի ձգելով սոյն բարեխորհուրդ ընկերութեան վրայ եւ- կարգէին իրօքը, առ այժմ բաւական հա- մարեց միայն մեր երախտագիտութեան զգացմունքը հաւաքարկաւ յայտնել ա- նոր այնիւ անդամներուն, որոնք առանց վճարելու իրենց դէմ եղած բազմաթիւս զժողովրդեան իրենց, նախանձել յա- լաւաւութեամբ կը շարունակեն իրենց գո- վելի ընթացքը:

«Սոյն գիշերուան հասցիքը 100 լե- լայէն աւելի էր: Երկրորդ մի ներկայաց- ման մէջ՝ որ երեկ գիշեր տեղի ունեցաւ ինդատա խմբակաւ Պ. Ս. Լըքեանի, անկերեւ տեսնուեցաւ թէ գերատեսնական խումբը կարող է եղեր ընտիր ներկայա- ցումներ տալ, միայն թէ իր ուղղած ժա- մանակը: »

— Երբ անուշաւոր լարան մը ծանուցանեց թէ Միտենեան մեծարարութեան Պարկոյ տըր- նան հանդէսը մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

Աւստի այս մասին պէտք եղած հրա- հանքները պատրաստելու հոգը Պաշա- նագրութեան գործադիր Յանձնաժողո- վոյ յանձնեց:

7 փետրվար 1864
Ի. Պատրիարքարան Զայր
Ա. Պօլին

Պ. Չամբուռեան՝ իր անօրինաւ և յորինած Եւ թիւս Գեորգ պէյ իրաւ ստիպողական պարտուց վճարման համար փոխառութիւն մը ընելու խնդիր մասնաւոր խորհրդածու- թեան արժանի համարելով, ժողովը խոս- տացաւ այս մասին պէտք եղածը Տատե- անի խորհրդոյ ծանուցանել:

